

Socialnämnden

Eskilstuna kommuns yttrande över remiss - Utkast till lagrådsremiss Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga

Sammanfattning

I promemorian En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (Ds 2024:30) lämnas förslag om en ny lag som ger socialnämnden möjlighet att besluta om insatser och särskilda föreskrifter för barn och unga utan samtycke.

I utkastet till lagrådsremiss föreslås att förvaltningsrätten, efter ansökan från socialnämnden, ska pröva frågor om elektronisk övervakning med anledning av en av socialnämnden beslutad särskild föreskrift om en skyldighet för barn och unga att under vissa tider uppehålla sig i bostaden eller annan anvisad plats som kan likställas med bostad.

Vidare föreslås att Statens institutionsstyrelse ska ansvara för att verkställa den elektroniska övervakningen som rätten har beslutat om. Elektronisk övervakning föreslås endast få beslutas om det på grund av konkreta omständigheter finns skäl att barnet eller den unge inte kommer att följa den särskilda föreskriften, och den elektroniska övervakningen behövs för att förhindra eller förebygga att barnet eller den unge involveras i eller ägnar sig åt brottslig verksamhet.

Elektronisk övervakning föreslås inte få beslutas för någon som är yngre än 13 år.

Förslagets övergripande syfte är att förebygga och förhindra att barn och unga involveras i eller ägnar sig åt brottslig verksamhet. Förslagen syftar även till att stärka rättssäkerhetsgarantierna i fråga om denna åtgärd

Lagförslagen föreslås träda i kraft 1 januari 2027.

Socialnämndens ställningstagande till förslaget är att det är direkt olämpligt. Skälet är att förslaget anses direkt kontraproduktivt i relation till nya socialtjänstlagen och den tillit som socialtjänsten i ett nuläge syftar till att bygga upp hos medborgare. Utredningens förslag fokuserar resurserna på omfattande processer med kostsam ärendehantering och Socialnämnden ser stora risker i ytterligare kostnadsutveckling.

Förslag kan även riskera ta udden av effekten i den nya socialtjänstlagen. Socialnämnden önskar än mer förbättra och säkerställa tidiga insatser som ska förebygga brottslighet och utsatthet för barn och unga och vårdnadshavare, för syfte att främja en trygg, säker, likvärdig och jämställd fråga för medborgare nationellt.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har fått möjlighet att yttra sig för Eskilstuna kommun över lagrådsremissen *Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga*. Remissvaret ska ha inkommit till Socialdepartementet senast den 20 mars 2026.

Yttrande

Socialnämnden för Eskilstuna kommun har i en tidigare remiss – Promemorian en lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (Ds 2024:30) yttrat sig i frågan om elektronisk övervakning. I lagrådsremissen finns nu några förändringar i förhållande till tidigare förslag. Bland annat att Statens institutionsstyrelse (SIS) ska ansvara för verkställigheten av den elektroniska övervakningen. En annan förändring är att lägsta ålder för elektronisk övervakning är 13 år. I tidigare förslag var lägsta ålder 15 år.

Socialnämnden gjorde följande ställningstagande i sitt tidigare yttrande. Det anses även direkt olämpligt att socialnämnden skulle besluta om *elektronisk övervakning* och skälet är att påföljden redan finns, och det är kriminalvården som beslutar om verkställighetsplanen och har den kunskap och kompetens för att fatta de besluten. Däremot kan socialnämnden samverka med polis och kriminalvård i individärenden för syfte att bidra med kunskap och kompetens inför beslut och kan tänkas närvara vid montering. Socialnämnden har inte ändrat sin inställning i frågan oavsett vem som ansvara för verkställigheten. I stället vill socialnämnden lyfta följande.

Socialtjänsten har redan i dag ett förebyggande ansvar. Socialtjänsten har stor kunskap om sociala problem och möter enskilda i utsatta situationer. Uppföljning av insats är ett ansvar som socialtjänsten kan förväntas kunna hantera mer kvalitativt framåt i linje med ny socialtjänstlag. Om socialtjänsten ska arbeta i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, kommer socialtjänsten kunna använda mer planerade och ändamålsenliga insatser, och i större utsträckning använda kunskaps- och manualbaserade metoder samt standardiserade bedömningsmetoder som enklare kan följas upp. Forskningen visar att tidigt normbrytande och kriminellt handlande ökar risken för att utveckla ett långvarigt kriminellt beteende. Socialnämnden understryker även att personer som upprepade gånger begår brott, står för en relativt stor andel av den totala brottsligheten i samhället. Insatser för att förebygga återfall bör därav vara en central del av det brottsförebyggande arbetet. Likaså tidiga insatser för att förebygga kriminalitet och annan utsatthet hos barn och unga och deras vårdnadshavare.

Socialnämnden vill slutligen lyfta vikten av samverkan mellan kommunen och samhället i övrigt som helhet för att bidra till att brottsförebyggande arbete bedrivs på ett effektivt sätt i enlighet med Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Socialnämnden är medveten om nuläget med varierande

förutsättningar och prioriteringar i kommuner och regioner som gör att tillgången till insatser skiljer sig åt över landet. Arbetet med omställning utifrån en ny socialtjänstlag är i gång med insatser och metoder.

Förslaget om elektronisk övervakning kan riskera att ta udden av effekten i den nya socialtjänstlagen. Socialnämnden vill hellre se en samlad statlig satsning där utbildningar av rekommenderade metoder och arbetssättet för att förebygga utsatthet och motverka kriminalitet erbjuds kommunerna. I förslaget riktas resurserna på parallella processer med kostsam byråkrati. Socialnämnden önskar än mer förbättra och säkerställa tidiga insatser som ska förebygga utsatthet och brottslighet för barn och unga, för syfte att främja en trygg, säker, likvärdig och jämställd fråga för alla medborgare nationellt.

Yttrandet har handlagts av kvalitetschef på socialförvaltningen och bygger på kunskapsinhämtning vid tidigare remissvar från förvaltningschef, kvalitetschef, juridisk sakkunnig, områdeschefer inom område förebygg, barn och vuxen. Samt enhetschefer inom myndighetsutövning barn/unga, vuxna och utförare inom öppenvård barn, unga och vuxna.

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Elisabeth Kántor

Förvaltningschef